

GrensparkLimburg (Nationaal Park De Maasduinen, Nationaal Park De Meinweg en Nationaal Landschap Zuid-Limburg)

1. Gegevens gebied/indiener

1.2. Naam indiener of indienende organisatie

Nationaal Park De Maasduinen, Nationaal Park De Meinweg en Nationaal Landschap Zuid-Limburg

3. Mede-indieners

3.1. Zijn er anderen dan contactpersoon die deze aanvraag mede indienen?

Ja

3.1.1. Vul hier de organisaties en contactpersonen in.

1. Drielandenpark
2. Rivierpark Maasvallei
3. Overlegorgaan Nationaal Park De Maasduinen
4. Overlegorgaan Nationaal park De Meinweg
5. Vereniging van Particuliere Eigenaren De Maasduinen i.o.
6. Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap Limburg
7. Stichting Natuurrijk Limburg
8. IVN Limburg

9. Stichting Leisure Port
10. Syntein, huisartsencoöperatie Noordelijke Maasvallei Noord-Limburg

11. Platform Noordelijke Maasvallei
12. LEADER Zuid-Limburg
13. Provincie Limburg, Beleidscluster Natuur
14. Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

4. Kerngegevens inzending

4.1. Criterium 1: De inzending heeft betrekking op een samenhangend gebied waarbinnen natuurgebieden van (inter)nationale waarde zijn gelegen. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Als aanbieders van dit bidbook hebben we één gezamenlijke droom. We bundelen onze krachten om de mooiste natuurgebieden en cultuurlandschappen die langs de grens van Limburg liggen met elkaar te verbinden tot één groot GrensparkLimburg. Zo versterken de gebieden elkaar en zijn ze beter te vermarkten. In dit bidbook richten we ons op (grensoverschrijdende) icoonprojecten waarin natuur, landschap, recreatie en duurzame economische ontwikkeling hand-in-hand gaan.

Van de Mookerheide tot de Vaalserberg

De grens van Limburg vormt het snoer waarlangs we de parels rijgen van GrensparkLimburg. Die grens vormt geen scheidslijn, maar de verbinding tussen maar liefst 17 Natura-2000 gebieden met een totale oppervlakte van 13.048 hectare. Met als mooiste parels het Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Nationaal Park De Meinweg en Nationaal Park De Maasduinen. De aangrenzende natuurgebieden in België en Duitsland zijn ook nog eens goed voor 7.000 hectaren natuur (bijlage 1).

Dit maakt GrensparkLimburg zo uniek:

- de geologische ontstaansgeschiedenis, die zorgde voor het karakteristieke glooiende landschap, paraboolduinen en bijzondere terrassenlandschappen;
- de rijke cultuurhistorie die prehistorische grafheuvels, Romeinse villa's, middeleeuwse molens en kastelen in het landschap achterliet;
- het mijnverleden, dat zorgde voor bijzondere natuur in en rond vuursteen- en kolenmijnen, mijnbouwbossen, mergelgroeves en grindplassen;
- de unieke flora en fauna: de korenwolven, geelbuikvuurpadden, pimpernelblauwtjes, oehoes, hazelmuisen, maretakken, kalkgraslanden en vele vissoorten in de schoonste beken van Nederland
- de internationale ligging die het park interessant maakt voor een groot publiek uit Duitsland en België;

Bekijk eens 'My Land': en andere YouTube-filmpjes over het gebied (bijlage 2)

Hoe maken we van GrensparkLimburg een succes?

Samenwerking over de grens is ons handelsmerk, dus daar zetten we ook nu op in. We hebben in dit gebied al ervaring met het Nederlands-Duitse Grenspark Maas-Swalm-Nette, het Drielandenpark en Rivierpark Maasvallei. De samenwerkende VVV's richten zich al jaren succesvol op de buitenlandse bezoeker.

4.2. Criterium 2: De inzending gaat in op (de ontwikkeling van) de unieke (potentiële) belevingsmogelijkheden, die passen bij de draagkracht van het gebied. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

GrensparkLimburg heeft al jaren maximaal profijt van landschap en natuur, zonder de kwaliteiten wezenlijk aan te tasten. Dat bereiken we door grote attracties niet op kwetsbare plekken aan te leggen en evenementen te spreiden over de seizoenen en over het gebied. In de Nationale Parken streven we naar rust en ruimte. Dit blijft ons beleid bij de ontwikkeling van nieuwe projecten in het GrensparkLimburg.

Een recente brainstorm met ruim 50 betrokken mensen van diverse organisaties heeft een lijst opgeleverd van mogelijke arrangementen die de karakteristieken van GrensparkLimburg kunnen versterken (bijlage 3). Voor dit Bidboek hebben we de onderstaande 'icoonprojecten' gekozen, verspreid over het gebied, en passend bij onze vier belangrijkste ambities (zie samenvatting).

Verbinden

- Mijnverleden Parkstad Limburg, de transitie van Zwart naar Groen.
- Realisatie van een GrensPalenRoute vanuit Zuid-Limburg aansluitend op de bestaande grensroute Maas-Niederrhein en de oude smokkelroute naar het Noorden.

Versterken

- Creëren van overnachtingsmogelijkheden en kunstbeleving in ecologische boomhutten aan de noordrand van Nationaal Park De Maasduinen
- Sociale gezondheidsprojecten voor diabetespatiënten, mindervaliden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Ontwikkelen van een ziektekostenverzekeringpolis voor de Noordelijke Maasvallei, gekoppeld aan een streekfonds

Verwonderen

- Het project 'Klein Geluk uit Roerdalen' wordt uitgebreid naar 'Groen Geluk' met diverse arrangementen en activiteiten;
- Zoek- en zoentochten naar de maretak;
- Van Bezoeker tot Onderzoeker: bezoekers en professionals werken samen aan natuuronderzoek.

Vermarkten

- Romeins baden, onthaasten, kuren, ontzuren en ontgiften.
- Inrichten en promoten van internationale toegangspoorten; bijvoorbeeld bij Kasteel(ruïne) Bleijenbeek, De Meinweg en het Drielandenpunt.

In de icoonprojecten ligt onze focus op een herontdekking en herwaardering van natuur en landschap: “Discovery® of Nature” voor nieuwe doelgroepen in binnen- en buitenland. Met oog voor de kwaliteit van natuur, landschap en cultuurhistorie van het gebied. De icoonprojecten vormen het visitekaartje van GrensparkLimburg.

4.3. Criterium 3: Voor de inzending is draagvlak van, en de samenwerking tussen partijen geborgd, en er is zicht op haalbaarheid en uitvoering. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

In GrensparkLimburg zijn bewoners en lokale organisaties intensief betrokken bij projecten die hun directe omgeving raken. Natuur- en landschapsprojecten kunnen rekenen op een groot draagvlak, ook bij de landbouw- en toeristensector. Er wordt geen nieuwe organisatie opgetuigd om de samenwerking in GrensparkLimburg te borgen. De fundamenten die we hebben gelegd voor de transitie van de Nationale Parken zijn sterk genoeg om op door te bouwen. Aanvullende samenwerking wordt georganiseerd in een projectgroep, werkgroepen en allianties.

Nationale Parken

De overlegorganen van De Meinweg en De Maasduinen verenigen de partijen rond beide Nationale Parken. Dit zijn publieke partners (provincie en gemeenten), terreinbeheerders, particuliere grondeigenaren, VVV's, ondernemersverenigingen en vrijwilligers.

LEADER-programma

Ook rond het Nationaal Landschap Zuid-Limburg worden de krachten goed gebundeld. Het programma LEADER Zuid-Limburg ondersteunt plaatselijke initiatieven voor de sociale, economische en kwalitatieve ontwikkeling van het platteland. Europa, provincie, gemeenten en bewoners staan achter het plan en betalen en werken mee aan concrete projecten. Bijvoorbeeld op het gebied van agrarisch natuurbeheer, biologische landbouw, plantcampagnes voor hoogstamfruitbomen, streekproducten en versterking van toeristisch ondernemerschap.

Bedrijfsleven

Het Limburgse bedrijfsleven sponsort concrete natuur- en landschapsprojecten in GrensparkLimburg. Zo sponsort Stichting ROBUR al jaren acties van het Limburgs Landschap, het bedrijf Sekisui Alveo sponsort jaarlijks projecten rond De Meinweg en Het aantal bedrijven dat de natuur in GrensparkLimburg wil steunen, groeit gestaag.

Zorgsector

Zorgverzekeraars VGZ en CZ ondersteunen het gezondheidsprogramma in De Maasduinen.

Op dit moment wordt een “Noordelijke Maasvalleipolis” ontwikkeld, gekoppeld aan een streekfonds.

Toeristische sector en brandingorganisaties

Om GrensparkLimburg internationale bekendheid te geven, wordt samengewerkt met de VVV's. Daarnaast is Zuid-Limburg aangesloten bij het Europese duurzaamheidsprogramma ETIS. Het gebied telt drie Cittaslow-gemeenten en kreeg veel internationale erkenningen als duurzame toeristenbestemming (bijlage 4).

De lijst van samenwerkingspartners (bijlage 5) toont aan hoe groot de betrokkenheid bij GrensparkLimburg is. Samen kunnen we onze ambities rond GrensparkLimburg waarmaken.

4.4. Criterium 4: De inzending draagt bij aan de regionale sociaaleconomische ontwikkeling. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Kwaliteit van natuur, landschap en monumenten vormt sinds jaar en dag het basiskapitaal van de plattelandseconomie in de Limburgse grensregio. Alleen al in Zuid-Limburg is de toeristische sector goed voor een omzet van meer dan 1,2 miljard euro per jaar. Ook de landbouwsector pikt een graantje mee. We weten dus uit ervaring hoe we in GrensparkLimburg (nieuwe) vormen van bedrijvigheid en verdienmodellen kunnen laten slagen. Ons geheim? Projecten worden niet opgelegd van bovenaf, maar ontstaan op initiatief van – en in samenwerking met – lokale ondernemers, inwoners, dorpsraden en verenigingen. Ook in GrensparkLimburg is die lokale samenwerking dé succesfactor.

Samenwerking over de grens

Juist onze grensligging biedt grote kansen om bezoekers uit België en Duitsland te trekken, vandaar dat we veel energie steken in grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten. Zo zijn er netwerken van horecaondernemers, natuurgidsen en natuuronderzoekers. Ondernemers aan beide zijden van de grens werken samen met de VVV's aan de promotie van het gebied (Gastvrij Wassenberg-Roerdalen).

LEADER-programma

In Zuid-Limburg is het LEADER-programma (zie criterium 4.3) de motor waarmee 'ondernemen in het landschap' wordt aangejaagd. Dit programma stimuleert en verbindt lokale initiatieven op het gebied van sociaaleconomische én kwalitatieve ontwikkeling van het platteland, en is sinds maart 2016 operationeel.

Zo pakken we de sociaaleconomische ontwikkeling aan:

- We benoemen een aantal icoonprojecten (zie criterium 4.2).
- Per project(gebied) zoeken we partners, uitvoerders en potjes bij elkaar.
- Voor elk project wordt een (apart) businessplan uitgewerkt met kosten, baten en een

dekkingsplan.

- Onze ervaringen in het Drielandenpark, Rivierpark Maasvallei, Grenspark Maas-Swalm-Nette en Parkstad Limburg worden ingezet om van deze projecten een succes te maken.

Per project wordt een businessplan uitgewerkt dat berust op publieke financieringsbronnen, gebiedsfondsen, Europese (INTERREG)-subsidies, sponsoracties en andere verdienmodellen. Plus nieuwe instrumenten als de inzet van toeristenbelasting voor natuur en landschapsbeheer, adoptie van natuurgebieden of dieren, crowd funding en streek-zorgfondsen.

4.5. Criterium 5: De inzending voorziet in een adequate governance. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Voor de uitvoering van de projecten in GrensparkLimburg wordt op korte termijn een projectgroep ingesteld en een bestuurlijk overleg tussen de partijen georganiseerd. Daarnaast maken we gebruik van de goede structuren die de afgelopen jaren al zijn opgebouwd.

Bestaande structuren

- In de Nationale Parken De Meinweg en De Maasduinen bestaat een breed samengesteld Overlegorgaan met participatie van particuliere grondeigenaren.
- In het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette wordt succesvol grensoverschrijdend samengewerkt aan grensprojecten op het snijvlak van landschap, natuur, recreatie en toerisme.
- Zuid-Limburg heeft sinds 2014 een intergemeentelijke overlegstructuur voor de uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan en de verdere ontwikkeling van Nationaal Park Zuid-Limburg. Naast de 18 gemeenten zijn ook de natuur- en landbouworganisaties betrokken bij deze overlegstructuur. Hiermee is een goede basis gelegd voor een breed bestuurlijk draagvlak voor de landschapsontwikkeling van dit gebied.
- Het Drielandenpark heeft in mei 2016 een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen 10 publieke partners in Nederland, België en Duitsland.
- In het Belgisch-Nederlandse Rivierpark Maasvallei wordt de komende jaren samengewerkt aan de ontwikkeling van het gebied tot een toeristische trekpleister.

Platteland in Ontwikkeling

Daarnaast wordt binnen het provinciale programma Platteland in Ontwikkeling (PiO) gewerkt aan uitvoeringsprogramma's voor gebiedsontwikkeling inclusief de ontwikkeling van nieuwe natuur. Dit programma richt zich op de integrale aanpak van gebieden binnen GrensparkLimburg.

Onze aanpak

Om al onze ambities te realiseren, gaan we de bestaande overlegstructuren en programma's

met elkaar verbinden. We stellen een projectgroep in voor een periode van drie jaar, waarin alle betrokken sectoren en regio's vertegenwoordigd zijn. Tevens wordt gebruik gemaakt van de Stichting Ondersteuning Overlegorganen Nationale Parken in Limburg. Deze organisatie die de jaarprogramma's van de Limburgse Nationale parken coördineert, wordt ook ingezet voor de governance structuur van GrensparkLimburg.

Een schematisch overzicht van de projectstructuur en de inbreng van de verschillende partijen is weergegeven in bijlage 6.

4.6. Criterium 6: De inzending levert een substantiële bijdrage aan de te ontwikkelen merkstrategie voor de Nederlandse Nationale Parken. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

GrensparkLimburg ondersteunt de landelijke merkenstrategie voor de Nationale Parken: ook de Limburgse Nationale Parken staan namelijk bekend als fiets- en wandelparadijs en zijn oasen van rust en ruimte. In Limburg vindt de bezoeker niet 'méér van hetzelfde'. De Limburgse Parken hebben een heel eigen karakter dankzij hun – voor Nederland – unieke wordingsgeschiedenis. Met hun glooiende heuvels vormen ze letterlijk het hoogtepunt van Nederland. Daarmee voegen ze iets wezenlijks toe aan de Nederlandse Nationale Parken en versterken ze het merk aanzienlijk.

Hoogtepunt van Nederland

In de Lage Landen zorgen het heuvellandschap, de Maasduinen en de reliëfrijke Meinweg voor een welkome afwisseling. GrensparkLimburg vormt met z'n heuvels niet alleen het 'hoogste' punt van Nederland maar zeker ook op natuurgebied het hoogtepunt.

Internationale toegangspoort

GrensparkLimburg is door de grensligging verbonden met grote natuurgebieden in het aangrenzende Duitsland. Met het Grenspark Maas-Swalm-Nette, het Drielandenpark en De Maasduinen vormt GrensparkLimburg de toegangspoort voor Duitse en Belgische bezoekers, die vervolgens de andere Nationale Parken in Nederland kunnen ontdekken.

Acties

Op de volgende manier leveren we een bijdrage aan de internationale merkenstrategie van de Nationale Parken:

- We organiseren arrangementen, evenementen, festivals, symposia en ontmoetingen op en over de grens met meertalige programma's.
- We gaan het GrensparkLimburg samen met het NBTC actief promoten in de buurlanden.
- We nemen als GrensparkLimburg actief deel aan Europese netwerken en organisaties voor duurzaam toerisme, natuur- en landschapsbehoud (zoals de Europarc Federation).
- We versterken de lopende VVV-campagne "Limburg- Liefde voor het Leven" waarmee de

beleving van Nederlandse natuur op internationaal niveau wordt gepromoot.
 - We nemen deel in het programma “Little Europe” van Connect Limburg, gericht op het internationaal vergroten van de reputatie en naamsbekendheid van Limburg.

Kortom: Grenspark Limburg is Europa in het klein.

4.7. Beschrijf welke kosten met de hierboven genoemde activiteiten samenhangen en specificeer die.

In de begroting gaan we uit van een programmaduur van drie jaar (vanaf 1-1-2017) waarin we gemiddeld drie nieuwe icoonprojecten per jaar uitvoeren. De gemiddelde kosten van een icoonproject worden voorlopig geschat op € 100.000.

De negen icoonprojecten (zie 4.2) bevinden zich in verschillende fasen van voorbereiding; sommige liggen ‘klaar op de plank’ en andere zijn slechts beginnende projectideeën die nog verder uitgewerkt moeten worden. Voor ieder icoonproject zal een apart businessplan met dekkingsplan worden gemaakt. Enkele voorbeelden zijn opgenomen in bijlage 7. Ook de kosten van promotie, communicatie en coördinatie kunnen op dit moment alleen globaal geschat worden.

Een ruwe schatting van de kosten:

	2017	2018	2019
Totaal			
Projecten in uitvoering			
- reeds lopend of gepland binnen bestaande programma's:			
Nationale Parken en LEADER Zuid-Limburg	PM	PM	PM
PM			
- 9 icoonprojecten in GrensparkLimburg		€ 300.000	€ 300.000
€ 300.000 € 900.000			
Promotie - evenementen - communicatie	€ 100.000	€ 100.000	€
100.000 € 300.000			
Coördinatie en administratie (10%)	€ 40.000	€ 40.000	€
40.000 € 120.000			
TOTAAL	€ 440.000	€ 440.000	€
440.000 € 1.320.000			

Bestaande budgetten

Zoals eerder is aangegeven, zoeken we de dekking van deze kosten allereerst in de bestaande jaarbudgetten voor de Nationale Parken, Nationaal Landschap Zuid-Limburg en

het LEADER-programma. Het LEADER-budget wordt met name ingezet voor projecten die met 'ondernemen in het landschap' te maken hebben. Voor promotie- en communicatieactiviteiten wordt aansluiting gezocht bij de campagnes van de samenwerkende VVV's, Connect Limburg en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC). Organisatie- en administratiekosten worden gedekt uit de provinciale bijdragen aan de Nationale Parken en de Stichting Ondersteuning Overlegorganen Nationale Parken.

Aanvullende middelen

Per (nieuw) icoonproject zullen de initiatiefnemers zelf de inspanningen moeten leveren om de begroting zo nodig aan te vullen met private middelen (particuliere grondbezitters), vrijwilligerswerk, sponsorgelden en waar mogelijk ook groene investeringsleningen.

5. Samenvatting

Geef een samenvatting van uw inzending.

GrensparkLimburg - Hoogtepunt van Nederland

GrensparkLimburg is een parelsnoer van uitzonderlijke natuurgebieden langs de grens van Limburg. Dit grensgebied heeft een bewogen verleden en een grenzeloze toekomst. In GrensparkLimburg zijn natuur en landschap de bron van gezondheid, geluk en geld. Bewoners verdienen hun inkomen aan de natuur en koesteren en versterken dit basiskapitaal voortdurend. De naam GrensparkLimburg is nieuw, maar het gebied is bekend bij alle Nederlanders. Met z'n karakteristieke heuvels, duinen en Maasterrassen vormt dit gebied het hoogtepunt van Nederland. GrensparkLimburg wordt bezocht door een breed publiek uit binnen- en buitenland. Dankzij de grote interesse van buitenlandse bezoekers vormt GrensparkLimburg dé internationale toegangspoort naar de natuurparken in heel Nederland.

Stukje buitenland in eigen land

Wie de Limburgse grens volgt van de Mookerheide tot aan de Vaalserberg, ontdekt de ene parel na de andere, geregen aan een ketting die wij kennen als 'de grens'. Natuur en landschap trekken zich van die grens niets aan en dus vinden we in dit gebied allerlei planten en dieren die elders in Nederland niet voorkomen. De Nationale Parken De Maasduinen en De Meinweg vormen samen met het Nationaal Landschap Zuid-Limburg de harde kern van GrensparkLimburg. Het complete park bestaat uit maar liefst 17 Natura2000-gebieden, met een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 13.000 hectaren. Aansluitend liggen in België en Duitsland nog eens 7.000 hectaren aan bijzondere natuur.

Wat maakt dit gebied zo bijzonder?

GrensparkLimburg heeft z'n bijzondere landschap te danken aan een – voor Nederland – unieke geologische ontstaansgeschiedenis: krijt- en lössplateaus, doorsneden door diepe beekdalen, rivierterrassen en stuifzandruggen langs de Maas hebben voor grote hoogteverschillen gezorgd, met als resultaat het karakteristieke heuvelslandschap. Bovendien heeft het grensgebied een rijke cultuurhistorie. Sinds mensenheugenis was dit grensgebied het toneel van Europese machthebbers en godsdiensten. Dat heeft prachtige verhalen opgeleverd die nog altijd verteld worden bij de tastbare sporen in het landschap. Dit geldt ook voor het mijnverleden dat nog altijd tot de verbeelding spreekt.

Wat gaan we doen?

Verbinden

We verbinden onze natuurparels met elkaar, maar ook met de bewoners van het gebied. We richten ons op het verbinden van mensen en organisaties die samen de handen uit de

mouwen willen steken om onze ambities te verwezenlijken. Daarbij kijken we altijd over de landsgrenzen, want grensbewoners voelen zich sterk met elkaar verbonden. Dat maakt samenwerkingsverbanden over de grens vanzelfsprekend.

Versterken

We verbeteren en stimuleren duurzaam ondernemerschap, gebaseerd op kwaliteit van natuur en landschap. Daarbij richten we ons op ondernemers in de landbouw, horeca, het toerisme, de zorgsector en op de vele particuliere grondeigenaren.

Verwonderen

Alle zintuigen ontwakken in GrensparkLimburg. We organiseren acties, arrangementen en evenementen, gericht op beleving van de rijke natuur en het bewogen verleden. In GrensparkLimburg liggen de verhalen voor het oprapen. Daarnaast zijn de mogelijkheden voor échte natuurbeleving grenzeloos: van wilderniswandelingen en stilteplekken, tot het meedoen aan veldonderzoek naar bijzondere dieren die je meestal nooit te zien krijgt.

Vermarkten

De bijzondere kwaliteiten van GrensparkLimburg zetten we in de markt en brengen we onder de aandacht van een breed publiek. De promotie is niet alleen op Nederland gericht, maar ook op de 25 miljoen potentiële bezoekers uit Vlaanderen, Wallonie en Nordrhein-Westfalen. Buitenlandse toeristen komen graag wandelen en fietsen in de Nederlandse natuur. Voor hen organiseren we evenementen, festivals, arrangementen en ontmoetingen op en over de grens, en ontwikkelen we recreatieve routes en meertalige informatiemiddelen. Ook zullen we ons als GrensparkLimburg nadrukkelijk manifesteren in bestaande Europese netwerken en organisaties voor duurzaam toerisme, natuur- en landschapsbehoud.

Hoe gaan we dat organiseren en betalen?

Op korte termijn werken we voor elk van de vier benoemde thema's (verbinden, versterken, verwonderen en vermarkten) één of meer aansprekende icoonprojecten uit die kunnen rekenen op een breed draagvlak en participatie. Deze projecten voeren we in 2017-2019 uit. Van daaruit bouwen we de samenwerking verder op.

De uitvoering van de beschreven activiteiten vindt zoveel mogelijk plaats binnen de bestaande structuren. Om deze bestaande overlegstructuren, organisaties en programma's met elkaar te verbinden en te richten op de ambitie van GrensparkLimburg stellen we voor drie jaar een projectgroep in waarin alle betrokken partijen zijn vertegenwoordigd.

Voor de nationale en internationale promotie van GrensparkLimburg sluiten we aan bij bestaande campagnes van de samenwerkende VVV's en Connect Limburg.

Ook voor de financiering roeien we met de riemen die we al hebben, en we gaan op zoek naar aanvullende sponsors, gebiedsfondsen en Europees geld. Het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen is een wezenlijk onderdeel van het programma.

Liefde voor Limburg / Liebe für Landschaft / Passion pour le Paysage / From Nature with Love

De mogelijkheden in GrensparkLimburg zijn grenzeloos.

6. Overige

6.1. Bent u bereid opgedane kennis en ervaring te delen en beschikbaar te stellen aan alle Nationale Parken en andere inzenders en deel te nemen aan een de te ontwikkelen Community of Practice ?

Ja

Licht eventueel toe.

Als GrensparkLimburg willen we de kracht van de Nederlandse Nationale Parken vergroten door onze kennis, ervaringen en investeringen te delen. Het gaat vooral om projecten op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking, natuur- en landschapsonderzoek, samenwerking met particuliere grondeigenaren en toeristische promotie in België en Duitsland.

Hoe doen we dat?

We organiseren symposia en werkateliers waarin we onze ervaringen delen met andere Nationale Parken. We delen onze unieke aanpak van onderzoek door vrijwilligers samen met professionals in De Meinweg (Van Bezoeker naar Onderzoeker); de succesvolle marketingaanpak (Parkstad beste toeristische bestemming ter wereld); en onze ervaringen rond de icoonprojecten. Per project of onderwerp formeren we werkgroepen die de kennis en ervaring delen en beschikbaar stellen.

Daarnaast wil GrensparkLimburg gastheer zijn voor een jaarlijkse conferentie van het Nationale Programma. Ook daarmee stimuleren we de uitwisseling van kennis en ervaring. Door resultaten beschikbaar te stellen, digitaal en via social media, nodigen we anderen uit om mee te reflecteren.

Wij nemen deel aan de Community of Practice rondom de onderwerpen die aansluiten bij GrensparkLimburg waarbij we onze kennis en ervaringen inbrengen en medeverantwoordelijk zijn voor de doorontwikkeling en innovatie van activiteiten op dit gebied.

6.2. Is over deze inzending contact geweest met betrokken provincie(s)?

Ja

Beschrijf het resultaat

De Provincie Limburg heeft inhoudelijk actief bijgedragen aan deze aanvraag en zal de projecten financieel ondersteunen. Dit gebeurt deels uit de reguliere fondsen voor natuur en toerisme, en deels vanuit het programma LEADER Zuid-Limburg. Daarnaast zal de Provincie aanvragen voor Europese (INTERREG)subsidies ondersteunen met een cofinanciering.

Provinciale ambities

Provincie Limburg is verantwoordelijk voor het beleid rond de Nationale Parken en het Nationale Landschap Zuid-Limburg. In de provinciale natuurvisie vormen deze gebieden de kernen van natuur- en landschapswaarden in Limburg. De ontwikkeling van dit GrensparkLimburg sluit goed aan bij andere provinciale doelen, zoals duurzaam waterbeheer, klimaatbestendigheid, energie, duurzame en gezonde landbouw en de vergroting van het maatschappelijk draagvlak voor de natuur. Het provinciale Investeringsprogramma voor Toerisme en recreatie is gericht op duurzaam toerisme, en het creëren van een goede infrastructuur voor dagrecreanten en verblijfstoerisme. Met zogenaamde 'icoonprojecten' stimuleren we de verbindingen van natuur- en landschapswaarden met toeristisch-recreatieve voorzieningen en duurzame landbouwontwikkeling. Daarnaast heeft Provincie Limburg in het sociaal akkoord ambities uitgesproken over een nieuwe manier van denken over gezondheid. GrensparkLimburg speelt in op deze ambities door bijvoorbeeld in Nationaal Park De Maasduinen activiteiten te organiseren op het gebied van Positieve Gezondheid. Deze regio is daarmee koploper in Nederland op dit gebied.

Bijlagen

Upload eventuele bijlage(n) (maximaal 10)

- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage1.grensparklimburgnationaleparkennatura2000-gebieden.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage2.weblinksnaarachtergrondinformatieenyoutube-filmpjes.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage3.arrangementenenbelevingsmogelijkhedeningrensparklimburg.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage4.internationaleorganisatiesnetwerkenenonderscheidingen.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage5.informatieencontactpersonenmede-indieners.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage6.projectorganisatiegrensparklimburg.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage7.uitwerkingenachtergrondvanicoonprojectenvoorbeeldmaasduinen.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlage8.referenties.pdf>

7.1. Indien van toepassing: geef aan welke bijlage(n) u meestuurt en waar dat bij hoort (afbeeldingen, kaarten)

1. GrensparkLimburg - Nationale Parken en Natura2000-gebieden
2. Weblinks naar achtergrondinformatie en YouTube-filmpjes
3. Arrangementen en belevingsmogelijkheden in GrensparkLimburg
4. Internationale organisaties, netwerken en onderscheidingen
5. Informatie en contactpersonen mede-indieners
6. Projectorganisatie GrensparkLimburg
7. Uitwerking en achtergrondinformatie van enkele icoonprojecten
8. Referenties

7.2. Beschikt u over beeldmateriaal van uw gebied, wat eventueel gebruikt kan worden bij de publieksjurering?

Ja